

Inleiding

Ik ben EBVS® European Veterinary Specialist in Animal Welfare Science, Ethics and Law. Ik woon in Nederland en werk al jaren op het snijvlak van diergezondheid, dierenwelzijn, beleid en ethiek. Ik dien deze reactie in als betrokken en bezorgde burger. Dank voor de mogelijkheid om feedback te geven op dit wetsvoorstel.

Eerst deel ik een aantal algemene opmerkingen over het voorstel, gevolgd door diersoort specifieke opmerkingen.

Algemene opmerkingen

- Dit wetsvoorstel leidt niet tot een écht dierwaardige veehouderij.
- De invoering verloopt veel te traag; noodzakelijke verbeteringen worden jarenlang uitgesteld.
- De wet bevat veel vage formuleringen, waardoor handhaving in de praktijk onmogelijk is.
- Zonder duidelijke en toetsbare normen is er geen garantie op daadwerkelijke verbeteringen.
- Het dier wordt nog steeds aangepast aan het houderijsysteem, in plaats van dat het systeem wordt aangepast aan de behoeften van het dier.
- Economische belangen krijgen voorrang boven dierenwelzijn, wat onacceptabel is.
- Dierenwelzijn wordt ondergeschikt gemaakt aan andere beleidsopgaven, zoals stikstofreductie en klimaat, terwijl deze uitdagingen juist integraal kunnen worden aangepakt — bijvoorbeeld door het houden van veel minder dieren.
- Routinematige ingrepen om dieren aan te passen aan een onnatuurlijke leefomgeving moeten per direct worden beëindigd.
- Dieren moeten de kans krijgen om voor hun eigen jongen te zorgen.
- Veel meer ruimte is noodzakelijk, evenals toegang tot natuurlijk gedrag zoals wroeten, modderbaden en stofbaden.

Per diersoort

- **Moedervarkens** mogen nog steeds worden vastgezet in kraamboxen, wat ernstig inbreuk maakt op hun welzijn. Kraamboxen dienen volledig verboden te worden.
- **Varkens** hoeven geen toegang te krijgen tot buiten en kunnen niet wroeten of modderbaden, terwijl dit essentieel gedrag is. Varkens dienen de keus te hebben om naar buiten te kunnen gaan, te kunnen wroeten en moederbaden.
- **Kalfjes** worden nog steeds direct na de geboorte bij de moeder weggehaald en in kleine iglo's geplaatst. Dit is ook niet meer van deze tijd en er zijn inmiddels veel voorbeelden in Nederland over hoe dit anders kan. Verbeid het weghalen van kalfjes direct na hun geboorte.
- **Kippen** mogen nog tien jaar in kooien gehouden worden, zonder enige verplichting tot toegang tot buiten, wat volkomen onacceptabel is.
- Andere dieren zoals eenden en vissen worden in het wetsvoorstel volkomen genegeerd, terwijl hun welzijn buitengewoon zorgwekkend is. Jaarlijks worden wereldwijd tussen 1,1 en 2,2 biljoen vissen gevangen en gedood, vaak met

langdurig lijden, verstikking of ernstige verwondingen als gevolg van netten en ongetemde slachtmethoden. In Nederland zelf worden jaarlijks miljoenen kilogrammen vis gevangen: bijvoorbeeld ruim 79 miljoen kg makreel en 62 miljoen kg blauwe wijting in 2020. Veel van deze vangst gaat gepaard met bijvangst en milieu-impact door destructieve vismethodes

Voorbeelden van noodzakelijke welzijnsverbeteringen:

- **Eenden** moeten de kans krijgen om te zwemmen.
- **Vissen** horen te leven in hun natuurlijke leefomgeving — zoals de zee of ruime waterlichamen — in plaats van gevangen te worden zonder enige bescherming of ruimtelijke keus.

Tot slot

Mijn advies is om het voorstel volledig te herzien, met de intrinsieke waarde en de behoeften van het dier als uitgangspunt. Ik ben bereid om mee te denken over een ambitieuzer en effectiever wetvoorstel en ga graag in op de bovengenoemde punten

Hoogachtend,

Valerie Jonckheer-Sheehy

EBVS® European Veterinary Specialist in Animal Welfare Science, Ethics and Law